

Prosedyrer for opptrekk med landbasert vinsjing i regi av BHPGK

Revisjon 2: 02. februar 2023,
Faglig ledergruppe BHPGK

All bruk av landbasert vinsj skal være i henhold til HPS\NLF sitt sikkerhetssystem og regelverk. Vinsjefører skal ha gjennomgått opplæring med minimum 10 godkjente opptrekk på den aktuelle opptrekkssinnretningen, og være godkjent av HPS\NLF før man kan betjene vinsjen uten instruktør på stedet.

Innholdsfortegnelse:

1. Ansvarsforhold vinsjefører (VF)
2. Ansvarsforhold pilot:
3. Bruk av startmashall (SM)
4. Bruk av signaler for paraglider
5. Sjekkliste for paraglider
6. Opptrekk av paraglider
7. Sjekkliste for hangglider
8. Opptrekk av hangglider
9. Bruk av utløser
10. Nødprosedyrer for vinsjefører (VF)
11. Nødprosedyrer for pilot
12. Alternative landingsområder
13. NOTAM
14. Opptreden ved ulykke

1. Ansvarsforhold vinsjefører (VF):

VF skal ha gjennomgått vinsjeinstruks for bruk av gjeldene landbaserte vinsj:

- E-winch
- Pay out hydraulisk vinsj
- snøscooter opptrekk,

samt rutiner og vedlikehold av vinsj.

VF skal utføre opptrekket etter gjeldende instruks gitt av sikkerhetssystemet, HPS\NLF og lokale regler.

Ved opptrekk der det er behov for hjelpemannskap mhp avsperring av startområde og lignende skal hjelpemannskap briefes ihht gjeldende regelverk og prosedyrer.

VF skal før første start for dagen sjekke bensin/ strømnivå, oljenivå, kjølevann nivå og varmekjøre bensinmotoren, hydraulikksystemet eller at alt det elektriske fungerer for E-winch. Dette for å minimere risiko for stopp under opptrekk.

VF skal før hvert opptrekk starte med stram line.

Vinsjeline skal være tilkoblet pilot med ring som igjen skal være koblet til en karabiner (for manuell nød utløsning) før pilotfallskjerm.

E-winch Tandem:

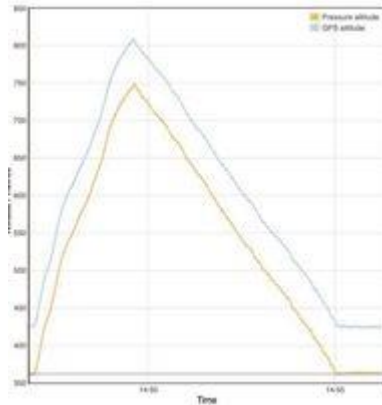

Opptrekk med langline etter snøscooter:

- line på minimum 700m med bruddstyrke over 500 kg,
- weaklink på 180 kg og vanlig ringinnfestning*2 i hver ende men uten bremseskjerm
- Oljestempel med trykkavlesningsmanometer på snøscooterstyret under opptrekket.
- Det er 3 ringssysteminnkobling bak oljestepelet som kan kuttes under opptrekket og nås rett bak høyre bak snøscooterfører.
- Prosedyre som ved E-winch og hydraulisk vinsj men avviket er at scooterfører aldri skal ha høyere trykk på line enn halvparten av pilot sin vekt før pilot kommer til 50m

over bakken. Så økes trykkes jevnt opp til maksverdi som er det samme som pilots vekt.

- Opptreksprofil snøscooter på en rolig vinterdag:

2. Ansvarsforhold pilot:

Pilot skal gjøre seg kjent med gjeldende prosedyrer for opptrekk med aktuell landbasert vinsj.

Pilot skal gjøre vinsjefører oppmerksom på erfaringsnivå, og evt OPT eller OTH lisens.

Piloten har ansvaret selv for når det er startbart, starten og hele opptrekket frem til det løses ut.

3. Bruk av startmarshall (SM):

SM skal ha satt seg inn i gjeldende regler og prosedyrer.

SM skal ha overoppsyn og kontroll på start.

SM kan bistå piloten med innkobling av opptreksline.

SM skal ha øyekontakt med pilot og VF, evt øyekontakt med pilot, og radioforbindelse med VF på VHF, PMR-radio eller lignende.

SM observerer starten til piloten. Om noe er galt, skal SM straks melde «STOPP STOPP STOPP» til VF.

Ved opptrekk av hangglidere, skal det brukes SM som kontaktperson mellom pilot og VF.

SM skal formidle klarsignal fra hangglider piloten til VF ved å melde «GO GO GO»

4. Bruk av signaler for paraglider:

Pilot melder klar til VF, eller SM som videreformidler til VF. VF signaliserer tilbake med å stramme lina. Tviler piloten på startforhold, eller oppdager at det ikke er klart likevel, skal piloten straks løse ut.

Når lina er stram, melder pilot «GO GO GO» til VF eller SM som videreformidler til VF.

Om pilot ønsker mer trykk, og dette er synlig for VF, skal pilot spre benene sine.
Om pilot ønsker mindre trykk, og dette er synlig for VF, skal pilot med samlede ben ta de opp og ned.

Om pilot ønsker å løse ut, og dette er synlig for VF, skal pilot sakse med benene. Om ikke, skal pilot løse ut under trykk.

5. Sjekkliste for paraglider:

Paragliden skal være godkjent for opptrekk av produsenten, og fri for skader.
Seletøy skal være fri for skader, og inneha minst en nødskjerm som er pakket om innenfor de siste 12 mnd.
Godkjent utløser skal brukes, og de skal være uten skader.

6. Opptrekk av paraglider:

Pilot og VF blir enige om start, opptrekksrute og slutt på opptrekket.
Pilot skal stå klar innkoblet i utstyret når opptrekksline kommer mot pilot.
Pilot kan bruke SM ved innkobling av utløsere, men piloten er selv ansvarlig for at dette blir gjort riktig.
Pilot sjekker at vingen er klar, startretning er optimal, luftrommet er klart og at startvind er ok.
Pilot gir klarsignal til VF, som svarer med kvitteringsignal beskrevet under pkt 3:
Bruk av signaler for paraglider:
VF strammer opp opptrekkslinen.
VF sjekker at startretning er fri for hindringer, og dobbeltsjekker for pilot at luftrommet er klart.
VF gir gass, og følger med på pilot. Når pilot er trukket trygt opp fra bakken, slakkes farten for å minske angrepsvinkel til pilot. Deretter optimaliseres gasspådraget ihht de gjeldende forhold.
Pilot kan når som helt under opptrekket løse ut før avtalt stoppsted, men dette bør ikke gjøres uten grunn.
Pilot signaliserer enden på opptrekket om dette er synlig for VF. Pilot teller til 3, før det løses ut. Pilot skal se at bremseskjermen i enden av linen blåses opp etter at det er løst ut for å være sikker på at dette har blitt gjort.

7. Sjekkliste for hangglider:

Hanggliden skal være godkjent for opptrekk av produsenten, og fri for skader.
Seletøy skal være fri for skader, og inneha minst en nødskjerm som er pakket om innenfor de siste 12 mnd.
Godkjent utløser skal brukes, og den skal være uten skader.
Weak-link skal benyttes.

Innfestning av line skal skje etter piloten eller instruktørens anvisninger. Det skal være minimum 5 meter line mellom piloten og bremseskjermen til opptrekkslinen.

Dolly skal sjekkes daglig for slitasje. Denne skal fungere tilfredsstillende.

Dolly skal justeres inn etter hangglider i bruk.

8. Opptrekk av hangglider:

Pilot, SM og VF blir enige om startmetode (dolly eller fotstart), opptrekksrute og slutt på opptrekket.

Pilot skal evt ligge klar på dolly, innkoblet i utstyret når opptrekksline kommer.

Pilot kan bruke SM ved innkobling av utløser, men piloten er selv ansvarlig for at dette blir gjort riktig.

Pilot sjekker at vingen er klar, startretning er optimal, luftrommet er klart og at startvind er ok.

Pilot gir klarsignal til SM, som videreformidler dette til VF. VF svarer med å stramme opp opptrekkslinen. Om pilot eller SM oppdager at noe er galt før start, skal det straks løses ut, og SM gir beskjed til VF.

VF sjekker at startretning er fri for hindringer, og dobbeltsjekker for pilot at luftrommet er klart.

Pilot, og/eller SM formidler GO GO GO til VF

VF gir gass. VF følger med på piloten. Når piloten er trukket trygt opp fra bakken, slakkes farten for å minske angrepsvinkel til pilot. Deretter optimaliseres gasspådraget ihht de gjeldende forhold.

Pilot kan når som helt under opptrekket løse ut før avtalt stoppested, men dette bør ikke gjøres uten grunn.

Pilot signaliserer enden på opptrekket om dette er synlig for VF. Pilot teller til 3, før det løses ut. Pilot skal se at bremseskjermen i enden av linen blåses opp etter at det er løst ut for å være sikker på at dette har blitt gjort.

9. Bruk av utløser:

Til opptrekk av paraglider, skal det brukes en godkjent type. FL kan låne ut under kursing. Festet kombinert i A-raiser og karabin

Til opptrekk av hangglider, skal det brukes godkjent type

10. Nødprosedyrer for VF:

Ved bomstart: Slipp gassen på E-winch, snøscooter eller firehjuling/ bil.

Ved skjening i luften etter start: Slakk farten slik at piloten får en mulighet til å rette seg opp mot riktig opptrekksretning.

Ved fare for lockout: Kutt line
Hvis linen låser seg på eller av trommelen: Kutt line
Ved motorstopp: Ingen ting.

11. Nødprosedyrer for pilot:

Usikkerhet før start etter at klarsignal er gitt: Løs ut.
Ved høy angrepvinkel rett etter start:

For paraglider:

Hendene oppvingen brems.

For hangglider: Få nesen ned.

Ved skjening til siden etter start: Styr etter opptrekkslinen. Se på vingen og se på opptrekkslinen. Er de rett etter hver andre? I verste fall: Løs ut og land.

Ved lockout: Løs ut.

Defekt utløser, koble fra karabonkroken til ringen foran utløseren.

Ved linebrudd: Fly opptrekkslinen i S på vei ned. Løs ut når du er lavt nok til å nå en god landing.

12. Alternative landingsområder:

Alle jorder i alle retninger. Vær obs på vindretning, vindgradient, høyspentkabler og mekanisk turbulens. Om du utelander, løft utstyret til nærmeste veg for å pakke det sammen der. Kontakt nærmeste hus for avklaring om økonomisk kompensasjon til grunneier.

13. NOTAM:

NOTAM bør være utstedt for det aktuelle området E-winch eller snøscooteroptrekk er i bruk.

NOTAM teksten skal lyde for eksempel:

SCHEDULE: DAILY 0600-2000

PARAGLIDING/HANGGLIDING BY WINCH WILL TAKE PLACE AT ENEN

PSN XXXXXN XXXXXE, RADIUS 1 NM

LOWER LIMIT: SFC UPPER LIMIT: 2000FT AMSL

14. Opptreden ved ulykke

Sikre skadested.

Sjekk den forulykkede, start livreddende førstehjelp om nødvendig.

Ved store skader eller fare for liv: Varsle AMK sentralen tlf: 113. Rekvirer

luftambulanse ved behov. Si høyhastighets skade for å få helikopter.

Om luftambulanse er på vei, sørg for å rydde landingsområde for løse ting som kan være til fare for helikopteret.

Ved små skader: Utfør førstehjelp. Ring legevakt tlf: 116117. Transporter den forulykkede til henvist legevakt.

Bistå helsepersonell og politi i alt de ber om.

Varsle gjeldende fagsjef i HPS\NLF ved alvorlig ulykke.

Henvis alle mediahenvendelser til fagsjef i HPS\NLF.

Bistå pilot med hendelsesrapportering i loggboken.